

Életir. O.

2169.

40

VETSEY ISTVÁN EMLÉKEZETE.

*

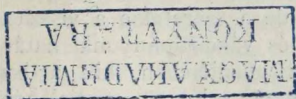
BERZEVICZY ALBERT EMLÉKBESZÉDE A »NEMZETI TORNAEGYLET«
ÁPRILIS 13-ÁN TARTOTT VETSEY-EMLEKÜNNEPÉLYÉN.

MAGY. AKADEMI
KÖNYVTÁRA

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY

Vetsey István emlékezete.

A magyar tornászat fiatal fáiáról az idők vihara egyik virágzó, gyümölcsöző ágat a másik után törí le. Java korában vesztettük el nevelő tornászatunk megalapítóját, leglelkesebb apostolát: a feledhetetlen Matolay Eleket. Alig egy évtizede, hogy sírba hanyatlott a testben, lélekben egyaránt erős Bockelberg Ernő, a kit idegenből hoztunk ide és a ki a magyar tornászok körében chauvinista magyarrá lett. Tavaly elköltözött sorainkból az, a kit mindnyájan vezérül tiszteltünk, barátként szerettünk, testvérként megsirattunk: a mi kedves Vetsey Istvánunk.

Úgy látszik, a sors azt akarja, hogy közös ügyünk szolgálatában, közös célunk követésében, az egyetértés, a közös köteletségérzet, és közös buzgalom összefűző kötelékeihez még egy másik is járuljon: a fájdalom, a kegyelet, a visszaemlékezés közössége, a mely szintén összéb fűz, szintén hozzájárul ahhoz, hogy jobban értsük meg egymást, a mely fölmagasztalja, megszenteli ügyünket, mert arra int, hogy a gazdag multhoz, melyet elvesztettünk, méltó legyen a jövő, melyet még ki kell küzdenünk.

Bár a szenvedett veszteségek közül a legutolsót legélelnekben érezzük, bár sebeink közül az, a mely legkevésbé hegedt be, legjobban fáj: mégsem gyültünk össze ma gyászolni és keseregni erre a helyre. Eljöttünk, hogy lelkünket fölemeljük a visszaemlékezés szárnyain, hogy erőt merítsünk a nemes példaadásból, melyet Vetseynek élete tár elénk, hogy itt, hol délczag alakját annyiszor láttuk a maga életteljes valóságában soraink élére állni, meghajtsuk zászlónkat emléke előtt s az elismerés babérrájával, mely elől életében nemes szerénységgel tért ki, halála után legalább képét koszorúzzuk meg.

Mikor a múlt év nyarának végén a nemzeti tornaegylet tagjai hírét vették, hogy, a mitől, fájdalom, rég kellett félnünk, de a minek gondolatához hozzászokni nem tudtunk, nem akartunk, csakugyan bekövetkezett: Vetsey Istvánt elvesztettük, gyászunk s kegyeletünk egbensőségteljesebb kifejezései mellett — melyekhez versengve járultak hozzá a testvéregyletek — elhatároztuk, hogy feledhetetlen alelnökünk s barátunk képét lefestetjük egyletünk számára hálánk jeléül, s az egymást fölváltó tornásznemzedékek állandó emlékezőseül és buzdításául.

Deák Ebner Lajos festőművész és tanár úr, a boldogultnak meghitt barátja, önzetlen készséggel vállalkozott a nehéz feladatra:

az immár elköltözöttet visszavarázsolni szemeink elé, a mi bizony-nyal sokkal kevésbé sikerült volna másnak mint neki, kinek ecsetjét nemcsak a művészet, de a szeretet s a visszaemlékezés is vezette. A kép im elkészült és választmányunk határozatához képest föl-avatjuk azt mindazok jelenlétében, kik a boldogult szívéhez és szelleméhez közel állottak, s kiknek megjelenésükért egyetünk leg-melegebb háláját fejezem ki, felavatjuk nemcsak mint ereklyéjét, de mint symbolumát is ügyünknek, mert a Vetsey István egyéniségé-ben úgy a mint annak külső megjelenését ez a kép idézi emlé-kezetünkbe, úgy a mint az tetteiben évkönyveink lapjain is meg van és meg lesz örökítve, valódi megtestülését látjuk azoknak az emberi és hazafiui tulajdonoknak, a melyek a magyar tornász leg-főbb ékességéül és dicsőségeül szolgálnak.

Az ő egyéniségének vonzó ereje, az ő működésének sikere, az ő szerepének súlya és jelentősége mind egy és ugyanazon for-rásból fakad: abból a harmóniából, a melyben lelke minden törek-vései szerencsésen egyesültek. Ő egész ember volt minden téren, mert benne nem volt ellenmondás, nem volt önmagával való meg-hasonlás, nem volt hamis látszat, nem voltak kielégíthetetlenül lázongó vágyak, sem elismerést nem találó igények. Ő ambícióját mindig erejéhez tudta szabni s buzgalmát és erélyét mindig köteles-ségei és céljai magaslatára tudta emelni; ő mindaddig, míg egy elháríthatatlan kór meg nem törte, testi erejét, lelke üdeségét és tisztaságát, szelleme műveltségét és munkásságát egyformán tudta megőrizni. Szeretetteljes odaadással szentelve magát családjának, benne mégis a haza, a társadalom, a közügyek számos terén meg-becsülhetetlen munkát birt; polgári hivatásában közelismerés mellett nem mindennapi sikerrel működve, annak teendői mégis sohasem tették oly egyoldalúvá vagy fásulttá, hogy lelke fogékonysága a vallás iránt, melynek egyháza terén kiváló szolgálatokat tett, az egyesületi ügyek, a köznevelés problémái, szóval minden szép és nemes eszme iránt csak egy perczig is megszűnt vagy csökkent volna.

Élete folyása igénytelennek látszott, de nemes és szép moz-zanatokban ép oly gazdag volt, mint komoly és maradandó sikerekben.

Mint tekintélyes s a közéletben is nagy szerepet vitt nagy-kereskedő fia született Budapesten, ötven évvel ezelőtt. Származása kétszeresen kedvező omenné lett egész életére nézve; először azért, mert mint vagyonos szülők gyermekének biztosítva volt a gondos nevelés, s az, hogy lelke erejét és lendületét ne kelljen már kora ifjúságában az élet küzdelmeiben fölemésztienie, másodszer azért, mert az az atya, a ki már e század közepén mint régi nemesi család sarja a kereskedői pályán szerzett magának jó módot és elismerést, fiát szükségkép a polgári munka megbecsülésére s demokratikus gondolkodásra nevelte Középiskoláit Budapesten, a jogot részint itt, részint a külföldön, Berlinben végezvén, már 24-éves korában megszerezte a jogdoctori fokozat mellé az ügyvédi oklevelet, melyre élethivatását alapította.

De a fiatal ügyvéd működését csakhamar a fegyverek zaja szakította meg. Egyévi önkéntesi szolgálat után tartalékos hadnagygyá neveztetvén ki, e minőségben találta őt Bosznia-Hercegovinának occupációja, mely a monarchia hadereje egy részének mozgósítását tette szükségessé. A Vetsey ezredét is mozgósították s ő behivatván, mint kötelességéhez hű, bátor katona vett részt a megszállási hadjáratban s érdemelte ki a hadi érmet.

Alig hogy a csatatérről hazatért, az 1879. év elején, szive vonzalmát követve, nőül vette Balassa Gizellát, a nagyhírű Balassa János sebésztanár unokahugát; tartós és zavartalan családi boldogság forrása lett e frigy, mely derék gyermekekkel is gazdagon volt megáldva; nejének és gyermekeinek ragaszkodó, odaadó szeretete hűségesen kísérte el Vetsey Istvánt egészen a sírig.

Hivatása körében, az ügyvédi pályán Vetseynek méltán vívott ki nemcsak kiterjedt gyakorlatot, de általános elismerést és tisztelgetet is. Lelkiismeretes és buzgó volt nemcsak az elvállalt megbízások teljesítésében s a valódi igazságra való törekvésben, de a maga tovább képzésében, a fejlődő jogtudományjal való egyúttaladásban is. Ezt pályatársai s az intéző körök azzal a ténnyel is elismerték, hogy az ügyvédkamara választmányának s az országos ügyvédvizsgáló bizottságnak tagjává tették meg. Mindig alapos, világos, meggyőző s a dolgok lényegébe ható felszólalása minden téren és minden körben érvényt tudott szerezni egyéniségének.

Szavának súlya, igazságszeretete s a kitartó buzgalom, melyet elvállalt kötelességei teljesítésében mindig tanusított, irányozta reá egyházának is figyelmét, mely sietett őt már 28 éves korától kezdve a maga önkormányzata terén munkás szerephez juttatni. Mint a pesti ág. evang. magyar és német egyház presbytere, később az ág. ev. bányakerület főjegyzője s a pesti egyház iskolafelügyelője hatalmas munkaerejével, az egyház s az iskola iránti igaz, meleg érdeklődés- és szeretettől sugalt tevékenységével megbecsülhetetlen szolgálásokat tett itt is s alig pótolható hézagot hagyott maga után.

Az egyesületi téren a nemzeti zenede körül is maradandó érdemeket szerzett mint ügyésze s hosszú időn át összetartó lelke ennek az egyesületnek.

De az az egylet, a melynek ügyét a legönfeláldozóbb buzgalommal szolgálta s a melynek körében, sőt azon túl is a rokontörekvések terén valódi vezérszerepet vívott ki magának: az a mi egyesületünk, az a nemzeti tornaegylet volt. A tornázásnak, a testedzésnek nemcsak egyéni hajlamból való szeretete és művelése, de a nemzet regenerálását szolgáló hivatásába vetett erős, megdönt-hetetlen hit hozta Vetseyt ez egylet körébe s tette őt ügyünk egyik leglelkesebb apostolává.

Huszonhárom éves korában lett egyesületünk tagjává s azóta egy negyedszázadon át, míg csak halalos betegsége őt a szobához nem kötötte, legbuzgóbb volt minden munkában; a tornacsarnokban és a versenypályán csak úgy, mint a tanácskozások zöld asztalánál, a testet, lelket edző, üdítő tornázásból épp úgy kivette részét, min

a hogy része volt — még pedig vezető és döntő része — az új nemzedékeknek a tornázásra való buzdításában, egyletünk kormányzatában s a magyar tornaügy, a testi nevelés ügyének előrevitelében, fejlődésének irányzásában.

Öt évvel belépése után már az egylet választmányának tagjai között foglalt helyet s további öt év elteltével alelnökké lett, mely tisztségre minden tisztújító közgyűlés újra, meg újra, fokozódó lelkesedéssel választotta meg. Mint alelnök egyúttal a tornatanítókat képesítő vizsgáló bizottságnak is egyik elnöke volt s e minőségében sokszor, a legnagyobb kitartással és szakértelemmel vezette a vizsgálatokat s buzdította hivatásukra a jelölteket.

A mint a magyarországi tornaegyletek szövetséggé alakultak, Vetseyt mindjárt legelső ízben beválasztották az igazgató bizottságba, melynek halálaig tagja volt, s hogy itt mily emléket hagyott hátra, azt legjobban mutatja az a tény, hogy a szövetség összes egyletei körében eszközölt gyűjtés alapján immár biztosítottnak tekinthető egy Vetsey emlékdíj alapítása, mely díj a szövetségi versenyek alkalmával fog kiosztásra kerülni.

Jól ismervén a példaadásban és a versenyzésben rejlő erkölcsi hatást, Vetseynek szívesen vett részt minden tornaünnepélyben és versenyben, a szövetségiekben mint activ tornász is, az ifjuságiakban mint az intézők egyike. Egyletünk csapatában ott volt az aradi, szegedi, budapesti, eperjesi, pozsonyi tornaünnepélyeken, az ifjusági országos versenyek alkalmával pedig a vallás- és közoktatásügyi ministerek meghívására közreműködött a végrehajtó bizottság összes teendőiben, sőt a tornászati szakbizottság az ő elnöklete alatt állapította meg e versenyek programjait és szabályait.

A tornászatot nemcsak gyakorlatilag művelvén, de annak elveit a köznevelés és társadalmi élet problémáival való összefüggésekben is tökéletesen ismervén, nagy szakértelme, tapasztalata, tekintélye szükségkép előkelő helyet jelölt ki neki abban a kiterjedt mozgalomban, mely nálunk újabban a testnevelés ügyét úgy a társadalmi érdeklődés, mint a kormányzati tevékenység körében mindinkább az előtérbe hozza. Enquétékben, egyletünk szakbizottságai-ban Vetseynek szava mindig közelebb vitt bennünket a kérdések megoldásához, sőt vannak tőle kidolgozott munkálataink is, melyek megbecsülhetetlen anyagot tartalmaznak az e kérdésekben való eligazodás szempontjából. Ő testestől, lelkestől híve volt a nevelőtornászat eszméjének; mindenben az igazságot kereső természete megvetette mindazt, a mi csak a hiuság kielégítésére szolgál; gyakorlati észjárása előnyt adott a kipróbált jónak a bizonytalan értékű kísérletezéssel szemben; de viszont sokkal felvilágosodottabb és elfogulatlanabb ember volt, semhogy akár a tornászat terén is a megcsontosodott dogmatismus álláspontjára helyezkedett s minden újítástól mereven elzárkózott volna.

De nemcsak szakértelme s példája volt nagy kincs egyletünkre s a magyar tornaügyre nézve: az ő egyénisége minden vonzó tulajdonaival magában véve pótolhatatlan eleme volt körünk-

ben az összetartásnak, a békességnek, a barátságnek, a nemesítő, a termékeny testületi szellemnek. Mert őt mindnyájan szeretttük s mert ő úgy lelkesedett és buzgott egyletünkért s a tornászatért, benne és általa egyletünket és a tornászatot is mindig újra, meg újra megszerettük. Az ő világos esze, az ő nyílt jellemének egyenes szókimondása számtalan bonyodalomból, számtalan félszeg helyzetből, összeütközésből vezetett a kibontakozás, a megegyezés útjára; az ő lelkének mindig fiatalos lendülete maga körül minden csüggedést, kételyt, bátortalanságot eloszlatott; az ő meleg kedélyének, sziporkázó szellemének megnyilatkozása ünnepélyeinken, lakomáinkon földerítette a lehangoltságot s megédesítette az örömet is.

Ez volt ő nekünk és ezt veszítettük el benne.

Veszteségünk érzetét nem csökkentheti az, hogy elvesztését kívülünk is sokan fáljalják; csak nagyobb bizonyítéka ez az elhunyt egyénisége igazi és kiváló értékének. Tisztelettel hajoltunk meg ama gyászos napon azok előtt, kik Vetseynek szívéhez legközelebb állottak s kiknek legerősebb jogcímök van arra, hogy ezt a veszteséget a maguk veszteségének tekintsék. Felajánlottuk nekik legigazabb részvételüket, osztozkodásunkat fájdalmukban.

Vissza fogunk rá emlékezni itt is soká, változhatatlan élénkséggel, meleg hálával és barátsággal mi mindnyájan, kik munkatársai voltunk; és tovább, mint a mi emlékezetünk, a mi életünk, sokkal tovább fogja ennek az egyletnek hajlékában a Vetsey képe hirdetni az ő működésének, érdemeinek emlékét, fogja hirdetni azoknak, a nemzeterő megújhodását célzó s ezért a haza javától elválaszthatatlan elveknek, eszméknek mindig terjedő, mindig erősödő uralmát, a melyeket ő szavával és példájával, értelmével és szívével annyi lelkesedéssel s oly sikeresen szolgált.

Áldás emlékére!

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

Budapest, 1901.
RÓZSA KÁLMÁN ÉS NEJE
könyvnyomdája

Faint text at the bottom right of the page, possibly a library or collection mark.